

Arvioinnin kohteet, merkitykset ja toimijat: Mihin fysiikan labrojen tutkimus on keskittynyt?

Laura Ketonen, Antti Lehtinen, Pekka Koskinen, Jyväskylän yliopisto

Arvioinnin tutkimus tapaa keskittyä joihinkin näkökulmiin, toisten jäädessä vähemmälle huomiolle. Tässä tutkimuksessa tarkastelemme, minkälaisia arvioinnin näkökulmia on tutkittu fysiikan laboratoriotöiden kontekstissa. Aihe on siksi kiinnostava, että laboratoriotyöskentelyn arvioinnissa törmäävät luonnontieteelle tyypillinen eksakti tiedonkäsitys ja monenlaiset laaja-alaiset taidot. Selvitämme, miten aiempi kirjallisuus on huomioinut erilaisia arvioinnin kohteita (sisällöt, tavoitteet, metataidot), merkityksiä (summatiivinen, formatiivinen, kestävä arviointi) ja toimijoita (opettaja, opiskelija itse, vertainen).

Analyysin tuloksena käy ilmi, että aiempi arvioinnin tutkimus – ja ilmeisesti myös toteutus – on keskittynyt summatiiviseen ja opettajan toteuttamaan arviointiin, sivuuttaen lähes tyystin opiskelijoiden osallisuuden sekä työelämän ja elinikäisen oppimisen näkökulmat. Näkemyksemme mukaan tällainen arviointi vääristää oppimista, sillä se ei ole linjassa opiskelun tavoitteiden ja toteutuksen kanssa. Koska pelkän aiemman tutkimuksen avulla ei ole mahdollista muodostamaan kokonaisvaltaista suositusta siitä, miten laboratoriotyöskentelyn arviointia kannattaisi toteuttaa, esitämme itse luomamme mallin, joka auttaa fysiikan laboratoriotyöskentelyn arvioinnin suunnittelussa. Ajattelemme, että mallia voi käyttää arvioinnin eri näkökulmien huomioimiseen myös muissa konteksteissa, mutta toivomme kuulevamme eri alojen asiantuntijoiden näkemyksiä aiheesta.

Asiasanat: Arviointi, Arvioinnin tutkimus, Laboratoriotyöskentelyn arviointi

Sessio 2/ Session 2

Luokanopettajien käsityksiä arvioinnin merkityksestä monialaisessa oppimiskokonaisuudessa

Ulla Hietämäki, Heidi Harju-Luukkainen, Minna Maunula, Jyväskylän yliopisto

Monialainen oppiminen antaa oppilaille mahdollisuuden tutkia reaali maailman ilmiöitä ja muodostaa niistä yhtenäisiä kokonaisuuksia. Tämä lisää oppimisen merkityksellisyyttä, sitouttaa oppilaat oppimisprosessiin ja vahvistaa oppilaskeskeisyyttä. Vuoden 2014 opetussuunnitelmauudistuksessa monialaisista oppimiskokonaisuuksista on tullut olennainen osa opetusta. Samassa uudistuksessa tietyt oppimisen arviointiin liittyvät näkökohdat ovat muuttuneet suomalaisessa perusopetuksessa. Siksi on tarpeen pohtia, miten oppimisen arviointi ymmärretään näissä kokonaisuuksissa.

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin suomalaisten luokanopettajien käsityksiä arvioinnin merkityksestä monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa. Tutkimuksessa käytettiin fenomenografista tutkimusperinnettä, joka perustuu puolistrukturoituihin haastatteluihin (n=15). Haastattelut analysoitiin fenomenografisesti etsimällä aineistosta merkitysilmauksia, ryhmittelemällä ne kuvauskategorioiksi sekä analysoimalla kategorioiden välisiä rakenteellisia yhteyksiä. Kvalitatiivisen analyysin tuloksena saatiin viisi hierarkkista tulosaluetta, jotka kuvastavat luokanopettajien käsityksiä arvioinnin merkityksestä monialaisessa oppimiskokonaisuudessa. Tulokset osoittivat, että oppimisen arviointi monialaisessa oppimiskokonaisuudessa on jännitteinen kenttä. Yhtäältä luokanopettajat

käsittivät oppimisen arvioinnin tekevän oppimisesta näkyvää ja ohjaavan opettajan omaa työskentelyä. Lisäksi oppimisen arvioinnin ymmärrettiin kehittävän arvioinnin toteuttamista sekä oppilaiden osallisuutta arvioinnin suunnittelussa ja toteutuksessa. Toisaalta tuloksissa tuli esille, että arvioinnin merkitys monialaisessa oppimiskokonaisuudessa koettiin vähäiseksi. Tutkimus esittää, että monipuolinen oppimisen arviointi monialaisessa oppimiskokonaisuudessa syntyy opettajan ja oppilan vuorovaikutuksesta ja on siten kiinteä osa monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Se antaa mahdollisuuden oppilaiden toimijuudelle ja oppimisen arvioinnin kehittämiseksi.

Asiasanat: Oppimisen arviointi, Monialainen oppiminen, Luokanopettaja, Opettaminen ja oppiminen

Lukiolaisten näkemyksiä kielitaidon arvioinnista etäopetuksessa koronapandemian aikana

Toni Mäkipää, Helsingin yliopisto

Koronapandemian vuoksi kieltenopetus jouduttiin järjestämään etäopetuksena maaliskuusta 2020 lähtien. Toisin sanoen kieltenopettajien täytyi siirtää luokkahuoneeseen suunniteltu opetus verkkoon ilman asianmukaista suunnittelua. Kirjallisuudessa tätä kutsutaan hätäetäopetuksiksi (emergency remote teaching). Kielten etäopetusta on tutkittu jonkin verran, mutta tutkimus hätäetäopetuksesta ennen koronapandemiaa on niukkaa. Siksi kartoitin lukiolaisten näkemyksiä kielten etäopetuksesta koronapandemian ensimmäisen vuoden aikana (maaliskuu 2020 – toukokuu 2021).

Tässä esityksessä käsittelen lukiolaisten näkemyksiä kieltenopettajien käyttämistä arviointikäytänteistä etäopetuksessa. Lisäksi kuvaan, mitkä arviointivälineet sopivat kielten etäopetukseen lukiolaisten mielestä. Aineisto koostuu 251 lukiolaisen vastauksista verkkokyselyyn, jossa oli sekä suljettuja että avoimia kysymyksiä.

Tulokset osoittavat, että suurella osalla lukiolaisista (49%) oli myönteisiä kokemuksia opettajien arviointikäytänteistä kielten etäopetuksessa. Käytänteitä kuvailtiin hyviksi. Kuitenkin noin kolmasosalla (32%) lukiolaisista oli kielteisiä kokemuksia. He kuvailivat käytänteitä muun muassa yksipuolisiksi ja epäreiluisiksi. Lukiolaisten mielestä kielten etäopetukseen parhaiten soveltuva arviointiväline oli kirjoitelma. Lukiolaiset, joilla oli korkeat arvosanat kielissä, suhtautuivat myönteisemmin eri arviointivälineiden soveltuvuuteen kuin lukiolaiset, joilla oli matalat arvosanat. Pohdin esityksessäni, miten kielitaidon arviointia kielten etäopetuksessa tulisi kehittää tulevaisuudessa.

Asiasanat: Kielten etäopetus, Summatiivinen arviointi, Formatiivinen arviointi

Yhteisöllistä resilienssiä tulevaisuuden muutosten käsittelyyn – vastaako koulu oppilaiden tarpeisiin?

Sanna Oinas, Helsingin yliopisto, Päivi Nilivaara, Tampereen yliopisto

Viime vuosina koululaiset ovat tuskin voineet välttyä kuulemasta päivittäisiä uutisia erilaisista muutoksista, kuten pandemia, ilmastonmuutos tai geopoliittisen turvallisuuden muutos. Usein aikuisten muutospuhetta leimaa huolestuneisuus ja tulevaisuuden kriiseihin varautuminen. Nuorten lisääntyneet mielenterveysongelmat selittyvät ainakin osittain ilmastoahdistuksella ja koronan